

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 116 din 15.03.2023

Dosar nr.: 673/2022

Petiția nr.: 6511/20.09.2022

Petentă: Fundația Szekler Monitor

Reclamat:

Obiect: petenta reclamă faptul că partea reclamată a avut un comportament manifestat în public, față de comunitatea maghiară, prin care a încălcat prevederile OG 137/2000, facilitând exprimarea de mesaje discriminatorii pe pagina sa de Facebook.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentei

1. Fundația Szekler Monitor cu sediul în Mun. Gheorghieni, Piața Libertății nr. 22, jud. Harghita

Numele, domiciliul, reședința sau sediul părții reclamate

2.

II. Procedura de citare

3. În temeiul art. 20, alin. 4 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

4. Prin adresa nr. 6511/24.10.2022 a fost citată petenta iar prin adresa nr. 7558/24.10.2022 a fost citată partea reclamată, părțile fiind invitate la ședința de audieri din data de 08.11.2022 (filele 12-13 la dosar).

5. Petenta a comunicat acordul său privind soluționarea în lipsă a petiției (fila 14 la dosar).

6. Partea reclamată a comunicat un punct de vedere la dosar în data de 03.11.2022, însoțit de înscrisuri (filele 15-37 la dosar).

7. Punctul de vedere transmis de partea reclamată la dosar au fost comunicat petentei, acordându-se acesteia un termen pentru depunerea de note/concluzii scrise (fila 38 la dosar).

8. Petenta a depus la dosar concluzii scrise la data de 11.01.2023 (filele 39-43 la dosar).

9. Procedura legal îndeplinită.

III. Susținerile părților

Susținerile petentei

10. Petenta sesizează Consiliul cu privire la comportamentul reclamatului pe care îl consideră ca fiind discriminatoriu față de comunitatea maghiară din țară, prin care a încălcat prevederile OG 137/2000, facilitând exprimarea de mesaje discriminatorii degradante și hărțuitoare prin publicarea unui text instigator pe pagina sa Facebook, comentată de terțe persoane, fără ca persoana reclamată să se achite de obligația sa legală de a modera comentariile. Criteriul de discriminare sesizat este cel pe bază de apartenență la o comunitate etnică iar cei vizați sunt practic toți maghiarii din România.

11. Se arată că reclamatul a publicat în data de 9 septembrie 2022, pe pagina sa de Facebook, o postare despre un eveniment tragic întâmplat acum 82 de ani. Petenta apreciază că textul postării este unul tendențios, parțial fals, apt a instiga la ură împotriva maghiarilor iar rezultatul a fost cel previzibil, adică au apărut multe comentarii care încalcă într-un fel sau altul prevederile OG nr. 137/2000, cum ar fi de exemplu:

Urmașii asasinilor de la Ip, Moisei, Tresnea, Tg. Lăpuș, Tg. Mureș, ... sunt acum senatori, deputați și membri în Guvernul României !!!

Trăiască gărzile Maniu ...! Trăiască Gavrilă Olteanu!

Au tocat unghurii la noi românii dealungul vremurilor, ne toacă și acum așa "democratic" diplomatic și prietenește...

Trupele erau maghiare, punct!

Ungurii popor barbar.

Alte comentarii asemănătoare sunt expuse în anexă, acestea fiind postate la adresa:

12. Petenta consideră că postarea respectivă are două mari probleme, respectiv:

- Este unilaterală, creând impresia că în acele vremuri victime au fost numai etnici români iar agresori numai etnici maghiari, pe când după minimă documentare oricine își poate da seama că această ipoteză este falsă, au fost comise atrocități reprobabile de către membrii ambelor comunități. Dacă persoana reclamată urma nu instigarea ci un scop pozitiv, atunci putea aborda tema de exemplu dând exemple din ambele "tabere" și chemând la a învăța din trecut, a trece peste animozități și a acționa în prezent pentru o conviețuire pașnică.

- Este formulată în mod tendențios (fiind scos în evidență susținerea *falsă*, că primele victime ar fi fost copiii), cu scopul clar de a instiga. Căutând prin internet, petenta a descoperit că acea "informație" provine probabil de pe Wikipedia, dintr-un articol care chiar în prefață conține trei atenționări care trebuie să pună în gardă orice persoană cu discernământ.

13. Petenta a solicitat reclamatului în aceeași zi, în scris, să corecteze postarea pentru că este instigatoare la ură și, respectiv să șteargă comentariile care încalcă prevederile OG nr. 37/2000, pentru că în caz contrar va fi sesizat CNCD.

14. Deși reclamatul a solicitat să fie indicate comentariile care "deranjează" și i-au fost comunicate de către petentă, rezultatul a fost că acesta nu a dat curs solicitării și, mai mult decât atât, nu a moderat nici cele mai virulente comentarii nici după ce a fost atenționat deși este conștient de faptul că are acea obligație ab ovo, chiar și în lipsa unei atenționări.

15. Petenta apreciază că prin textul postat, dar și prin comentariile generate se instigă împotriva comunității maghiare din România în general, căreia pe de altă parte i se atribuie și un comportament antiromânesc. Se poate constata că pe de o parte persoana reclamată, prin textul publicat pe pagina sa Facebook, creează impresia falsă

că atrocitățile comise în acea perioadă ar fi fost comise numai de etnici maghiari și ar fi vizat numai etnici români, iar pe de altă parte un număr însemnat de comentatori au formulat mesaje denigratoare la adresa maghiarilor în general. Astfel s-a creat o diferențiere, criteriul în acest caz fiind cel al apartenenței etnice (cu conotații rasiale - textele vorbind despre "*români*", în comparație cu "*ungurii*" sau chiar "*monghiori*" - aluzie la mongoli).

16. Petenta consideră că afirmațiile publicate pe pagina Facebook a persoanei reclamate afectează dreptul maghiarilor din România la demnitate (fiind catalogați ca criminali, migratori, barbari, etc.) și, de altfel, un comentariu mai insinuează în mod fals alte două lucruri, anume că acele crime ar fi fost comise de către cetățeni români etnici maghiari, respectiv că urmașii lor ar purta vreo vină pentru acele fapte.

17. În concluzie, petenta arată că faptele de a publica, respectiv de a ține pe pagina de Facebook texte care afectează un drept al persoanelor aparținând minorității maghiare respectiv care pun sub semnul întrebării alte drepturi al acestora reprezintă discriminare conform art. 2 alin. (1) din OG nr. 137/2000, reprezentând o *deosebire pe bază de rasă*, naționalitate sau *etnie* care au ca scop restângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței și exercitării, în condiții de egalitate, a dreptului la demnitate și a dreptului de a fi aleși în Parlament. De asemenea, în opinia petentei în acest caz sunt incidente și prevederile art.2, alin (4) din OG nr. 137/2000, având în vedere faptul că acel comportament (atât activ cât și pasiv) de a publica și de a menține pe pagina Facebook aceste texte și comentariile aferente (a se vedea de exemplu etichetările de "papagal", "cotropitori" sau "barbari") prin efectul pe care le generează, defavorizează nejustificat și supun unui tratament degradant întreaga comunitate a cetățenilor români de etnie maghiară.

18. De asemenea, petenta apreciază că postarea în sine care sugerează că *numai maghiarii* au comis atrocități acum 82 de ani, dar și comentariile care amenință maghiarii respectiv slăvesc etnici români care au comis atrocități împotriva maghiarilor ("*distruși la propriu și atârnați cu capul în jos în piața din centru orașului până își dau ultima suflare*", "*Trăiască Gărzile Maniu ... Trăiască Gavrilă Olteanu*" (Olteanu fiind un criminal) corespund în mod evident acelei definiții. Astfel de afirmații la adresa unui grup etnic produc efecte extrem de nocive în societate: sunt considerați infractori inclusiv persoane ale căror singură "vină" este de a se naște într-o comunitate etnică.

19. Petenta consideră important de menționat că în cazul de față sunt incidente și prevederile art. 2 alin. (5) ale OG nr. 137/2000.

20. Petenta apreciază că sunt incidente și prevederile art. 15 ale OG nr. 137/2000 în ceea ce privește comportamentul manifestat în public vizând atingerea demnității și crearea unei atmosfere de intimidare (atât textul publicat de către persoana reclamată, care instigă împotriva comunității maghiare, cât și comentariile la acesta), ostilă ("*trebuie atârnați cu capul în jos*"), degradantă ("*migratori*"), umilitoare, ofensatoare, îndreptate împotriva comunității cetățenilor de etnie maghiară, legat de apartenența lor la o anumită rasă, naționalitate, *etnie*.

21. În acest sens, petenta arată că nu se poate invoca libertatea de exprimare în cazurile în care o afirmație, un comentariu etc. are unicul scop de a jigni, de a insulta și chiar și postarea, dar mai ales unele dintre comentarii sunt în mod evident de acea natură, jignesc comunitatea maghiară prin afirmațiile despre care și autorii lor știu că sunt false.

Totodată, se menționează că persoana reclamată nu poate invoca că este doar deținătorul paginii de internet pe care au fost publicate textele care stau la baza acestei

sesizări, impunându-se sancționarea acestuia pentru a curma activitatea contravențională care constă în publicarea pe pagina sa de texte discriminative, ofensatoare și cu tentă de hărțuire.

22. În concluzie, petenta solicită să se constate că persoana reclamată se face vinovată de discriminare, hărțuire, propagandă naționalist-șovină și de instigare la ură rasială sau națională comise pe bază de apartenență la o comunitate etnică. Petenta solicită luarea următoarelor măsuri legale: sancționarea reclamatului pentru faptele comise; obligarea reclamatului să îndeparteze de pe pagina sa Facebook acea postare, precum și obligarea acestuia la publicarea în mass media a hotărârii pe care CNCD o va adopta.

23. În susținerea celor menționate în petiție, petenta a anexat la dosar următoarele înscrisuri ce se constituie ca probe: printscreen cu postările reclamatului și comentariile la acestea, schimbul de emailuri ale petentei cu persoana reclamată (filele 5-11 la dosar).

24. În concluziile scrise comunicate la dosar, petenta arată următoarele:

24.1 Este fals că deținătorii de pagini Facebook nu au obligația de a modera comentariile făcute de terțe persoane pe pagina lor, în acest sens fiind date exemple din practica CEDO și, de altfel în petiție s-a reclamat în primul rând postarea persoanei reclamate, comentariile fiind de fapt reacții la acea postare.

24.2 Este adevărat că nu s-au indicat exact comentariile care încalcă prevederile OG nr.137/2000, dar pe de o parte s-a arătat că este vorba despre comentariile care vizează maghiarii, iar pe de altă parte i s-a clarificat reclamatului ce și de ce se solicită acest lucru, în baza acelor clarificări acesta putând acționa. Oricum este de remarcat legat de acest aspect că persoana reclamată nu a șters niciunul dintre comentarii, cu toate că unele sunt în mod clar de natură contravențională.

În opinia petentei, trebuie făcută o diferență clară între comentarii denigratoare și cele jignitoare respectiv de ură: în cazul unui comentariu denigrator (când se afirmă ceva negativ dar fals despre o persoană) nu este evident pentru oricine că conținutul acestuia nu este adevărat, deci este nevoie de a atrage atenția proprietarului paginii pe care comentariul respectiv apare că afirmația este falsă și de a se solicita ștergerea lui. În schimb un comentariu jignitor sau de ură, cum sunt unele dintre comentariile la postarea reclamată (ca de exemplu "ungurii popor barbar") poate fi identificat de oricine și în mod obligatoriu trebuie șters de către proprietarul paginii, fără să fie nevoie de indicarea exactă a comentariului respectiv.

24.3 Libertatea de exprimare nu este una absolută, chiar Constituția stabilind limitele sale. Astfel atât postarea tendențioasă a persoanei reclamate (prin afirmația falsă conform căreia primele victime ale atrocităților de la Ip și Treznea ar fi fost *copii*, ultimul cuvânt fiind scris cu majuscule, ca să bată și mai mult la ochi) cât și unele dintre comentarii este nelegală și afectează în mod evident "*demnitatea și onoarea*" maghiarilor, deci nu se înscrie în limitele libertății de exprimare (art. 30 alin. 6. din Constituție). Fiind vorba despre evenimente care într-adevăr s-au petrecut în trecut ar fi acceptabil evocarea lor în mod corect și exact, însă nici postarea inițială, dar mai ales comentariile nu sunt despre acel eveniment ci despre prezent ("*urmașii asasinilor ... sunt acum senatori ...*") și despre maghiarii în mod general ("*Ungurii popor barbar*"), cea ce este deja de natură contravențională. În altă ordine de idei, în cazul unor evenimente petrecute în trecut (mai ales cele de natura atrocităților invocate, care constituie un subiect foarte delicat) o persoană de bună credință se documentează din cărți de istorie și nu din articole de presă

recente (la care reclamatul face referire), scrise de nespecialiști și care sunt la rândul lor tot tendențioase.

24.4 Petenta apreciază că este relevant totodată faptul că, în postare, persoana reclamată afirmă că atrocitățile respective ar fi avut loc în "noaptea de 13 spre 14 septembrie", pe când în realitatea acestea s-au întâmplat în ziua de 9 septembrie, așa cum reiese chiar din articolele de presă pe care le invocă în punctul de vedere depus. Asta poate părea o mică scăpare, dar în opinia petentei, demonstrează cu prisosință superficialitatea reclamatului care pretinde că comemorează niște victime inocente dar care, de fapt, acele victime nu o interesează de loc, ci se folosește și de această ocazie numai cu scopul de a-și etala sentimentele antimaghiare și a incita la ură împotriva maghiarilor.

24.5 Contrar susținerii reclamatului, sentințele judecătorești la care acesta face referire nu au stabilit că nu are obligația de a modera comentariile terților, judecătorii care au pronunțat acele sentințe i-au dat câștig de cauză considerând că acele comentarii se încadrează în limitele libertății de exprimare. De asemenea, există alte sentințe care contrazic acea susținere, cele mai recente date în dosarele nr. 220/43/2021, nr. 28/43/2022 și nr.156/43/2022 prin care reclamatul a fost sancționat pecuniar pentru comentariile la postările sale.

24.6 Cu privire la apelul reclamatului privind folosirea unui limbaj decent petenta arată că:

- în mod caracteristic acel apel este formulat de către persoana reclamată *exclusiv* la postările sale care au legătură cu maghiarii, pentru că este perfect conștient de faptul că acelea vor stârni reacții de ură, respectiv că există posibilitatea să fie reclamat pentru acele postări la CNCD. Este deci un act de precauție, făcut cu scopul de a-i permite să facă apel la acea solicitare în caz că este reclamat, pentru a-și dovedi buna credință. Vizitând pagina lui de Facebook se poate observa că are postări la fel de vehemente și incitatoare și legate de alte subiecte, dar în acele cazuri niciodată nu face acel apel.

- limbajul decent nu este garantul legalității, un mesaj xenofob virulent se poate formula în termeni foarte decenti. Astfel apelul la limbaj decent nu este adecvat, nu poate asigura ca acei comentatori să nu încalce prevederile OG nr. 137/2000.

- persoana reclamată face acea solicitare exclusiv de formă, nu șterge nici comentariile cele mai grave și nu blochează autorii lor, așa cum rezultă și din faptul că au fost multe astfel de comentarii care se găsesc sub postarea reclamată și în acest moment. Asta din simplul motiv că scopul acestor postări este de a strânge noi adepți, de a-și crește popularitatea, deci ar fi contraproductiv luarea unor măsuri împotriva propriilor adepți.

24.7 Cu privire la susținerea persoanei reclamate privind setarea de liste de cuvinte indezirabile petenta arată că aceasta este o încercare de a induce în eroare Colegiul director. Ceea ce sugerează persoana reclamată este faptul că Facebook ascunde de proprietarii paginilor comentariile care conțin cuvinte din acea listă setată de ei, cea ce este *fa/s*, în realitate Facebook ascunde acele comentarii de alții, proprietarul paginii fiind singurul care le vede, ca să poată lua măsuri împotriva celor care le postează, această susținere fiind dovada faptului că persoana reclamată nu este de bună credință. Este adevărat că persoana reclamată nu este moderator de comentarii Facebook ci un demnitar al statului, un politician însă asta nu înseamnă că nu ar avea toate obligațiile pe care le are fiecare proprietar de pagină Facebook, inclusiv acea de a se asigura că pe

pagina lui să nu fie afișate postări sau comentarii care încalcă legea, iar îndeplinirea acelei obligații nu este opțională. Mai mult chiar, din cauza faptului că persoana reclamată este politician, acesta ar fi trebuit să acționeze cu prudență sporită, așa cum a statuat CEDO în cazul Feret vs. Belgia. Din formularea postării reclamate reiese însă clar că acesta avea intenția de a instiga și nu de a informa.

24.8 Cu privire la afirmația reclamatului conform căreia comentariile care au conținut un limbaj injurios au fost eliminate petenta arată următoarele:

- există o contradicție între susținerile persoanei reclamate conform căreia nu are obligația moderării comentariilor și aceea că acele comentarii la postarea reclamată nu încalcă legea, respectiv faptul că totuși a șters unele dintre ele. Din faptul că a decis totuși să șteargă unele comentarii rezultă că nici măcar reclamatul nu este convins că cele două susțineri sunt corecte.

- faptul că unele dintre comentarii au fost injurioase sunt dovezi clare al faptului că postarea persoanei reclamate a fost și respectiv, este incitatoare la ură.

25. În concluzie, petenta apreciază că persoana reclamată nu a demonstrat că nu a încălcat prevederile OG nr. 137/2000 și, în baza prevederilor art. 20 alin (6) din Ordonanță solicită sancționarea reclamatului pentru toate contravențiunile reclamate, cu aplicarea unor sancțiuni cu forță de retenție suficientă și nu un simplu avertisment sau minimul sancțiunii pecuniare.

26. În susținerea celor menționate în concluziile scrise, petenta a atașat la dosar hotărîrea CEDO nr. 573/16.07.2009 (filele 42-43 la dosar).

Susținerile părții reclamate

27. În punctul său de vedere, depus la dosar în data de 03.11.2022, partea reclamată arată următoarele:

27.1 Nu există nicio prevedere legală care să îl oblige să elimine comentariile postate de terțe persoane pe rețeaua de socializare Facebook. Responsabilitatea legală cu privire la comentariile terțelor persoane publicate pe rețeaua de socializare Facebook aparține exclusiv autorilor acestor comentarii și proprietarului acestui website. Facebook nu este proprietatea reclamatului, ca atare nu este responsabilitatea acestuia să modereze comentarii pe Facebook.

27.2 După cum se poate observa din cele depuse de petentă în sesizarea sa, aceasta nu a indicat care sunt acele comentarii care, în opinia sa trebuie șterse pentru că încalcă legea. Deși i s-a cerut să indice care sunt acele comentarii care trebuie șterse, petenta nu a indicat care sunt aceste comentarii.

27.3 În mod evident, textul postării pe care petenta îl incriminează, este unul care se înscrie în limitele libertății de exprimare.

Textul este redat mai jos:

*„9 septembrie: 82 de ani de la masacrul comis de trupele maghiare la Treznea. Primele victime au fost COPII
În toamna anului 1940, imediat după intrarea în vigoare a Dictatului de la Viena, care prevedea cedarea Ardealului de Nord către Ungaria horthystă, în mai multe localități din această parte a României trupele maghiare au ucis sute de români, printre cele mai cunoscute fiind masacrele de la Treznea, și Ip, cu 157 de morți, în noaptea de 13 spre 14 septembrie.”*

28. Partea reclamată indică, de asemenea, și sursele de informare cu privire la postarea acestuia:

<https://www.activenews.ro/cultura-istorie/9-septembrie-82-de-ani-de-la-masacrul-de-la-Treznea.-Marturii-din-infern-Horthistii-au-pus-mana-pe-copiii-de-romani-si-ii-aruncau-de-vii-in-foc-facandu-i-sa-moara-in-chinuri-groaznice.-Jale-mare-rasuna-in-tot-locul-de-plansetele-lor-146025>

<https://www.agerpres.ro/administratie/2022/09/09/salai-comemorare-a-masacrului-de-la-treznea-976852>

<https://adevarul.ro/stiri-locale/zalau/masacrul-de-treznea-comemorat-la-82-de-ani-de-2204648.html>

<https://r3media.ro/calendarul-zilei-9-septembrie-82-de-ani-de-la-masacrul-comis-de-trupele-maghiare-la-treznea/>

<https://www.graiulsalaiului.ro/lectia-de-istorie-9-septembrie-masacrul-comis-de-trupele-maghiare-in-localitatea-treznea-in-1940-a-160774>

29. De asemenea, reclamatul arată că există mai multe sentințe judecătorești, unele definitive, care au stabilit faptul că acesta nu are nicio obligație legală să modereze comentariile terților pe Facebook și că atâta timp cât nu se face vinovat de instigare la ură sau discriminare prin textele publicate de el, nu are cum să fie făcut vinovat de comentariile terților postate pe rețeaua de socializare Facebook.

30. În continuarea expunerii, reclamatul apreciază ca o manifestare a bunei-credințe faptul că a făcut apel la un limbaj decent către cititorii paginii sale de Facebook la fiecare postare cu textul: „*Vă rog frumos să utilizați un limbaj decent. Nu sunt responsabil pentru comentariile injurioase. Facebook este spațiu public, fiecare răspunde pentru fapta sa. Vă mulțumesc!*” Ca un ultim argument în apărare, reclamatul învederează și faptul că de mai multe luni acesta a setat în contul lui de Facebook o listă de cuvinte indezirabile iar Facebook ascunde de el toate acele comentarii care conțin aceste cuvinte, deci se poate ca acesta nici măcar să nu vadă comentariile care conțin aceste cuvinte pentru că Facebook le ascunde de el.

31. În continuare, partea reclamată arată că nu este moderator de comentarii pe rețeaua de socializare Facebook, ci demnitar al statului român, obiectul muncii lui nefiind să modereze comentarii pe Facebook care deranjează orgoliul petentei. În măsura în care se observă anumite comentarii care ar putea fi considerate ofensatoare, acesta încearcă să le elimine, chiar dacă nu are o obligație legală în acest sens. Evident, ceea ce petenta poate considera ofensator, același lucru poate fi considerat acceptabil de alte persoane și, ca atare, reclamatul nu are temeiul legal să se erijeze în moderator sau, mai rău, în cenzor al opiniilor unor terțe persoane exprimate public pe rețeaua de socializare Facebook.

32. Partea reclamată învederează, de asemenea, faptul că cele câteva comentarii care conțineau un limbaj injurios, nu discriminatoriu sau incitator, au fost eliminate. Se poate evident observa că toate comentariile invocate în acuzare reprezintă simple injurii și reacții de moment adresate punctual anumitor persoane, nu la adresa unei anumite etnii. O opinie personală, ce exprimă o frustrare de moment cu privire la adresa unei situații pe care unii o consideră deranjantă, fie ea și articulată sub forma unei injurii, nu poate constitui temei pentru sancționarea contravențională a acelei persoane, cu atât mai mult pentru sancționarea reclamatului.

33. În susținerea punctului său de vedere, reclamatul a atașat la dosar următoarele înregistrări: printscreen pagina de facebook, sentințe civile (filele 16-37 la dosar).

IV. Motivele de fapt și de drept

Cadrul legal aplicabil. Drept național și internațional aplicabil/ jurisprudența

Prevederile legislative relevante în prezenta cauză sunt următoarele:

- Constituția României;
- OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare: art. 2 al. 1
- legislație specială, legislație internațională etc.

Principiile de analiză

Curtea Constituțională a statuat în mod constat că „*principiul egalității implică un tratament egal pentru toți cetățenii aflați în situații egale*”.

Totodată, Curtea Constituțională a reținut că „*principiul egalității consacrat de art. 16 alin. (1) din Constituție nu presupune uniformitate, așa încât, dacă:*

- la **situații egale** trebuie să corespundă un **tratament egal**,
- la **situații diferite**, **tratamentul juridic nu poate fi decât diferit**. Egalitatea părților nu exclude, ci chiar implică un tratament juridic diferențiat”.

Suntem în prezența unei posibile **discriminări directe**:

- o persoană este tratată în mod nefavorabil;
- prin comparație cu modul în care au fost sau ar fi tratate alte persoane aflate într-o situație similară;
- iar motivul acestui tratament îl constituie o caracteristică concretă a acestora, care se încadrează în categoria „*criteriului protejat*”.

Pentru existența discriminării directe trebuie îndeplinite cumulativ următoarele **condiții**:

- existența unui tratament diferențiat manifestat prin: orice deosebire, excludere, restricție sau preferință;
- existența unui criteriu de discriminare;
- existența unui raport de cauzalitate între criteriul de discriminare și tratamentul diferențiat;
- tratamentul diferențiat trebuie să aibă ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea, folosinței sau exercitării în condiții de egalitate a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a unui drept recunoscut de lege;
- existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile.

Aplicarea principiilor la spetă

34. **În fapt**, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare fiind supusă analizei postarea părții reclamante efectuată prin intermediul platformei social-media Facebook, declarații care conțin posibile afirmații cu conținut discriminator și posibile acuzații denigratoare la adresa comunității maghiare din România.

35. **În drept**, examinând conținutul petiției și legislația în vigoare, Colegiul director urmează a analiza modul în care declarația postată de reclamant, mesajul transmis de

această postare către public, precum și eventuale comentariile survenite pe marginea postărilor, ar fi putut aduce atingere dreptului de imagine al comunității maghiare, prin lezarea demnității, astfel cum prevede art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată.

36. În soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare OG nr. 137/2000).

37. Pe fond, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile părții reclamate, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

38. Având în vedere necesitatea analizei limitei dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitate, Colegiul director s-a raportat la jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului (CEDO) prin care s-a stabilit un set de condiții pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, elemente analizate în fiecare caz în parte adus la cunoștința CNCD.

39. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,
- să fie necesară într-o societate democratică și
- să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

40. Prima cerință, cea a *existenței unei prevederi legale*, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2, alin. (1) coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2, alin. (8) din OG nr. 137/2000 potrivit căruia „*prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație*”. Apreciem că ambele texte normative sunt previzibile și accesibile, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

41. Raportat la scopul legitim urmărit prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare, se urmărește protejarea demnității umane.

42. Protecția demnității unei persoane sau a unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile din mesajul postat, obiect al prezentei sesizări, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul convingerilor, ori
- un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unei persoane sau a unui grup de persoane legat de apartenența la un grup – astfel cum prevede art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată.

43. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

44. Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „*este necesară într-o societate democratică*”.

45. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „*relevante și suficiente*” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „*nevoi imperioase*” („*pressing social need*”).

46. Identificarea unei „*nevoi imperioase*”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „*nevoi imperioase*” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.) În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „*margină de apreciere*” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „*nevoi sociale presante*”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO (vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

47. Necesitatea restrângerii într-o societate democratică este elementul cel mai subiectiv în analiza CEDO. Având în vedere acest fapt, CEDO a elaborat un set de principii aplicabile în domeniu, dintre care sunt redate cele ce urmează:

a) libertatea de exprimare constituie unul din fundamentele esențiale ale societății democratice și una dintre condițiile de bază ale progresului societății și ale autorealizării individuale;

b) libertatea de exprimare nu vizează doar informațiile sau ideile primite favorabil sau considerate a fi inofensive sau indiferente, ci și cele care ofensează, șochează sau incomodează statul sau orice parte a populației; acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și înțelegerii, fără de care nu poate exista o societate democratică; libertatea de exprimare are și excepții dar care trebuie interpretate în mod strict, iar necesitatea oricărei restrângeri trebuie stabilită în mod convingător;

c) exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități.

48. În scopul de a determina dacă substraturile declarației publicate și a mesajului comunicat prin această declarație distribuită de partea reclamată prin intermediul rețelei de socializare Facebook (obiect al prezentei sesizări), constituie instigare la ură prin care se încalcă dreptul la demnitate al persoanei publice, Colegiul director va examina: *obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autorul declarației publicată.*

Obiectivul urmărit de reclamată

49. Obiectivul urmărit de partea reclamată este important: a dori aceasta să disemineze prin publicarea opiniei sale în declarație și informarea publicului cu privire la un subiect ori a dori să prezinte persoana (minoritatea maghiară) într-o ipostază degradantă?

În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

50. Colegiul director apreciază că, în speță, declarația părții reclamate postate prin intermediul paginii de socializare Facebook a avut rolul de a informa publicul cu privire la anumite evenimente istorice, petrecute în toamna anului 1940, scopul prezentării fiind să explice că acele evenimente tragice au fost acțiuni organizate de anumite persoane desemnate, individualizate de demersul istoric.

Contextul în care a fost făcută afirmația

51. Afirmațiile au fost făcute în declarația postată de partea reclamată prin intermediul platformei de social-media Facebook, la data de 9 septembrie 2022.

52. Partea reclamată își exprimă propria opinie cu privire la evenimentele tragice din istoria recentă, care prezintă fapte de mare însemnătate privind pierderile umane și asupra cărora nu există încă o reconciliere, scopul postării declarației fiind informarea publicului cu privire la acele evenimente istorice petrecute în anul 1940. Postarea publicată de partea reclamată a avut zeci de reacții și distribuiri, precum și sute de comentarii.

53. Astfel, Colegiul director nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză nu s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică cu privire la opțiunea părții reclamate, neaducând atingere persoanei (comunității maghiare din România) dintr-o anumită latură contextuală, conținutul declarației reclamatului fiind considerat unul cu tentă istorică.

Conținutul afirmației

54. Partea reclamată a postat o declarație la data de 9 septembrie 2022, prin intermediul paginii de socializare Facebook, care prezintă un eveniment istoric, materialul postat fiind susținut la nivel propriu de către autor.

Declarația postată de partea reclamată:

*„9 septembrie: 82 de ani de la masacrul comis de trupele maghiare la Treznea. Primele victime au fost COPII
În toamna anului 1940, imediat după intrarea în vigoare a Dictatului de la Viena, care prevedea cedarea Ardealului de Nord către Ungaria horthystă, în mai multe localități din această parte a României trupele maghiare au ucis sute de români, printre cele mai*

cunoscute fiind masacrele de la Treznea, și Ip, cu 157 de morți, în noaptea de 13 spre 14 septembrie."

55. Declarația este subiectivă, evenimentul fiind prezentat din prisma proprie a autorului într-o viziune distinctă și specifică ideologiei pe care o împărtășește, așa cum a considerat acesta că este de interes pentru următorii săi, care constituie un public restrâns.

56. Postarea a generat numeroase comentarii și mesaje din partea publicului următor, unele comentarii având o anumită atitudine la adresa liderilor și politicienilor etnici maghiari, mesajele și comentariile provenite de la terți fiind de exprimare a unor păreri proprii privind modalitatea de acțiune politică a acestor persoane.

Rolul în societate al persoanei, autor al afirmațiilor

57. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare, rolul, poziția autorului textului din care rezultă declarațiile supuse controlului este determinantă. Autorul declarației postate este politician, fiind deputat ales din partea Alianței pentru Unirea Românilor (AUR) cu o carieră politică în legislatura 2020-2024 și totodată, fiind și președinte al ADEC - Asociația Civică pentru Demnitate în Europa.

Partea reclamată este un personaj recunoscut în social-media ca jurnalist, blogger și activist civic, fiind o persoană implicată în activitatea de păstrare și promovare a tradițiilor și valorilor românești și a istoriografiei naționale, cu o carieră de formator de opinie și de reprezentant al unor grupări civice.¹

58. Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană dar, în mod deosebit, are un caracter indispensabil pentru persoanele care sunt în categoria politicienilor, formatorilor de opinie, cu activitate vastă în domeniul politic, cultural, social etc. Este esențial pentru persoanele din această categorie să evite comentariile care pot răspândi și pot conduce la creșterea intoleranței atunci când se exprimă în spațiul public.

Modul în care au fost făcute afirmațiile

59. Colegiul director urmează a analiza modul în care au fost făcute afirmațiile și comentariile din postarea respectivă. Declarația a fost publicată sub titlul: *9 septembrie: 82 de ani de la masacrul comis de trupele maghiare la Treznea (...)*

Declarația părții reclamate postată pe rețeaua de socializare Facebook are un subiect abordat din punct de vedere istoric, nefiind evaluate aprecieri de o manieră mai puțin potrivită cu contextul la o dată considerată comemorativă. Mesajul postat prezintă o percepție personală a autorului, surprinsă din perspectiva acestuia, reclamatul prezentând un punct de vedere și susținând la nivel propriu evenimentele petrecute în anul 1940.

60. Postarea declarației părții reclamate pe platforma de social-media Facebook a dat naștere unei serii întregi de comentarii cu privire la subiectul abordat, unele dintre acestea într-o manieră mai puțin potrivită cu contextul și mai puțin necesar a fi folosite. De asemenea, se reține și faptul că partea reclamată a ținut cont și a eliminat anumite comentarii în funcție de ordinea și volumul acestora sau de cuvinte cheie.

¹ https://ro.wikipedia.org/wiki/Dan_Tanas%C4%83
<https://www.dantanasa.ro/>

61. Colegiul director apreciază că mesajul transmis prin textul postat nu este dintre cele mai favorabile însă declarațiile din postarea reclamatului nu sunt de natură a atinge o limită prin care să se încalce un drept fundamental, *încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.*

62. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care aceasta o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, *chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se „hrănește” din libertatea de exprimare.* Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este un autor cunoscut/o persoană politică/ un formator de opinie, opiniile formulate având un larg impact.

63. Din analiza afirmațiilor autorului nu rezultă faptul că ar exista intenția acestuia de a leza demnitatea minorității maghiare din România sau crearea unui cadru intimidant, ostil, degradant ori ofensiv la adresa acesteia sau la adresa organizațiilor minorității naționale și a limbii maghiare.

63.1 Pentru evenimentele prezentate de autor nu există o reconciliere istorică, însă aceste studii personale ale sale în istoriografie, chiar dacă pot fi catalogate ca un studiu individual sau chiar dacă conțin elemente cu care, la un moment dat, alte persoane nu pot fi de acord, textul autorului relatează evenimente istorice ce nu pot fi contestate și reprezintă libertatea sa de gândire. Autorul face un circuit în istorie și prezintă evenimentele așa cum acesta vede contextul la momentul respectiv din optica sa, jurnalistic având această libertate de a folosi anumite cuvinte. În exprimările reclamate autorul merge pe o comparație a modului de a acționa al persoanelor/grupurilor individualizate, fără a exprima cuvinte care să redea o poziție inferioară a acestor persoane sau grupuri și fără a generaliza aprecierile sale la toți etnicii maghiari.

63.2 Cu privire la comentariile provenite de la terții utilizatori, exprimate pe seama textului publicat, este necesar a se menționa faptul că postarea respectivă a fost publică, vizionarea declarației și a comentariilor fiind accesibilă oricărui doritor, având astfel un caracter public. Referitor la identitatea persoanelor care au postat comentarii, aceasta este declarată la crearea contului pe platforma de socializare iar modalitatea de moderare a comentariilor include respectarea unui echilibru al libertății de exprimare privitor la observațiile sau adnotările generate de cititori. În ceea ce privește opiniile exprimate în comentarii de către terțe persoane, se apreciază că unele interpretări și comentarii în expunerea părerii publicului nu sunt cele mai binevenite, însă acestea nu pot fi puse în sarcina părții reclamate și nu atrage răspunderea autorului cu privire la postările publicului. Nu se poate reține, pentru reclamat, culpa de a nu modera comentariile care sunt adresate de către alte persoane la postarea sa de pe Facebook, nu se poate imputa răspunderea părții reclamate pentru comentariile utilizatorilor de pe platforma social-media, responsabilitatea comentariilor publicate revenind fiecărui autor în parte.

64. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit, caz în care nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare.

65. În luarea deciziei Colegiul director se raportează la art. 30 din Constituția României care asigură libertatea de exprimare și prevede, în același timp, și limitele acestei libertăți.

O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul etnic, în speță cu privire la minoritatea maghiară. Cerința manifestării comportamentului în public a părții reclamate, de natură a aduce atingere demnității umane îndreptat împotriva unei comunități și legat de apartenența acesteia la o anumită etnie, nu este îndeplinită în cauză.

Comentariile reclamate din text au avut în vedere descrierea unor anumite categorii de persoane și modul de acțiune al acelor persoane legat de diverse evenimente istorice, și nu a avut în vedere denunțarea în mod special a categoriei de persoane încadrate în criteriul etnic. Declarația a fost publicată în intenția de a se prezenta realități confirmate de anumite surse istorice, referindu-se la acțiuni și evenimente descrise într-o viziune proprie a autorului. Ca urmare, nu se poate folosi o ingerință a statului pe textul publicat, care reprezintă o fotografiere a unor evenimente dintr-o prismă proprie a autorului.

66. Reiterăm faptul că este esențial pentru persoanele cu activitate în domeniul politic/cultural/științific/jurnalistic/formator de opinie ca atunci când se exprimă în public, să manifeste o responsabilitate corespunzătoare poziției lor. În mod evident, exercitarea libertății de exprimare comportă obligații și responsabilități. Obligația de a evita expresii care, în mod gratuit, ofensează pe alții, care reprezintă o ingerință în drepturile lor, care astfel nu contribuie la orice formă de dezbateră publică capabilă de a duce la un progres al relațiilor umane, care are semnificație specială în situații de tensiuni. Se recomandă părții reclamate să depună toate diligențele în vederea moderării și eliminării comentariilor provenite de la terțe persoane, care adresează un limbaj jignitor, care diseminează, incită sau promovează observații sau opinii ce pot face obiectul unor interpretări care intră sub incidența prevederilor OG nr. 137/2000.

Concluzii

67. Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și pluraliste. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

68. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică (CEDO, Lingens c. Austriei).

69. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că „libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirii personale. Subiect al paragrafului 2 al articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care ofensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.” (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

70. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. Exprimarea liberă a opiniilor reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.

71. Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de partea reclamată, conținutul mesajului transmis, contextul în care a avut loc distribuția acestuia, rolul în societate al persoanei, autor al declarației, Colegiul director constată că în speță „nu este necesară într-o societate democratică” o ingerință în libertatea de exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2, alin. (1) și art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20, alin. (2) din OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2, alin. (1) coroborat cu art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată, textul publicat se încadrează în limitele libertății de exprimare.

2. Nu se poate imputa răspunderea părții reclamate pentru comentariile adresate de către terțe persoane la postarea sa de pe platforma social-media Facebook.

3. O copie a prezentei hotărâri va fi comunicată părților.

V. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VI. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și a Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – membru

DIACONU ADRIAN NICOLAE – Membru

GRAMA HORIA - Membru

MOȚA MARIA – Membru

OLTEANU CĂTĂLINA – Membru

RAIU CĂTĂLIN VALENTIN – Membru

SULIMAN SECYL - Membru

(mandat încetat cf. decizie C.C.R. nr. 41/2023, M.O. 227/20.03.2023)

Redactată și motivată: AND/FL

Data redactării: 01.08.2023

Notă: Hotărârile emise de Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit OG nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și a Legii 554/2004, a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.